

ACTEUR JOOST BOLT EN DANSER ADAM PETERSON OVER *DE KALE ZANGERES*

TWEE DANSERS, DRIE ACTEURS EN EEN ABSURDISTISCHE TEKST

De nieuwste voorstelling van Liliane Brakema is *De Kale Zangeres*, naar de absurdistische toneeltekst van Eugène Ionesco. Twee Engelse echt)paren – de ‘Martins’ komen op visite bij de ‘Smiths’ – verliezen langzaam maar zeker de grip op de realiteit. Hun onsamenvattende dialogen worden steeds krankzinniger, totdat de taal uiteindelijk helemaal vastloopt. In 2016 boog Brakema zich ook al over dit toneelstuk, destijds in het kader van een theatraal onderzoek naar de integratie van tekst

en beweging in theater. Het rauwe materiaal dat ze aan een klein publiek in Groningen toonde maakte zoveel indruk, dat het Noord Nederlands Toneel Brakema nu heeft gevraagd het stuk weer op te pakken en uit te werken tot een volwaardige voorstelling. De cast is licht gewijzigd, maar bestaat net als destijds uit drie acteurs en twee dansers.

Ik spreek met NNT-acteur Joost Bolt en met Adam Peterson, danser bij Club Guy & Roni.

INTERVIEW: YVON VAN APELDOORN

Joost Bolt, sinds 2018 lid van het vaste ensemble van het Noord Nederlands Toneel (NNT), werkt al heel lang samen met Liliane Brakema. Hij speelde in bijna al haar voorstellingen en had een belangrijk aandeel in haar theatrale onderzoeken. In *De Kale Zangeres* speelt hij, net als in 2016, de rol van meneer Smith.

Heb je zin om opnieuw hetzelfde stuk op te pakken?

“Jazeker, want het was geweldig, vier jaar geleden. We hebben in drie weken tijd de voorstelling uit de grond gestampt en dat was nog een hele kluit; alleen al het leren van een tekst, waar geen enkele logica in zit. En dan kwam daar ook nog een dwingende choreografie overheen. Het was voor mij – en voor Liliane ook – de eerste keer dat ik met dansers werkte. Voor de duidelijkheid, het is niet zo dat de dansers dansen en de acteurs acteren; we zijn gelijkwaardig, we hebben allemaal tekst en zijn allemaal overgeleverd aan dezelfde choreografie, we vertrekken alleen vanuit andere disciplines.”

Hoe is dat, om als acteur zo fysiek te performen?

“Ik vind dat heel leuk, maar ik werd dan ook niet voor niets door mijn klasgenoten op de toneelacademie al ‘de fysieke acteur’ genoemd. Als ik me een rol eigen maak begint dat niet in mijn hoofd, maar met tintelingen; een fysieke energie die tot me komt tijdens het lezen van mijn rol. Daarom ben ik ook zo blij met mijn aanstelling bij het NNT, met een choreograaf als artistiek leider (Guy Weizman, red.). En daarom is mijn samenwerking

Adam Peterson komt uit Californië en danst sinds 2012 bij Club Guy & Roni. Net als in de ‘onderzoeksversie’ vertolkt hij nu ook weer de rol van mevrouw Martin.

Hoe heb je het destijds ervaren?

“Ik vond het vooral heel spannend. Ik had nog nooit met een andere regisseur gewerkt dan met Guy Weizman. Lilianes werkwijze is totaal anders. We begonnen aan tafel, om het script te lezen. Zin voor zin werd ontleed, tot in de kleinste details. Waar zitten de pauzes, hoe lang duren ze, waar liggen de accenten? Liliane speelt met tekst, bijna alsof het een onderdeel van de choreografie is. De intonatie, het ritme van de zinnen, het moet allemaal kloppen. Als de contouren eenmaal duidelijk zijn, ontstaat er ruimte en vrijheid om de beeldtaal te vinden.”

Had je ooit gedacht dat je als danser ook zou gaan acteren?

“Niet echt. In elk geval niet toen ik met mijn balletopleiding begon. Toen dacht ik nog dat een danscarrière een heel duidelijk afgebakend pad zou zijn. Ik zou gewoon blijven dansen tot mijn lichaam het op zou geven. Als ik in de VS gebleven was, was dat waarschijnlijk ook zo gegaan. Maar ik kwam naar Europa en weet sindsdien eigenlijk dat alles mogelijk is.”

Is er zo’n groot verschil met Europa?

“In de VS heerst een conservatievere kijk op dans, en op

met Liliane ook zo waardevol en duurzaam; ze werkt graag met acteurs die overweg kunnen met hun lichaam.”

‘Interdisciplinair’ is een veelgehoorde term vanuit het Noord Nederlands Toneel. Kun je daar iets meer over vertellen?

“Wanneer je meerdere disciplines bij elkaar gooit en op de juiste manier laat *clashen*, biedt dat een heel nieuw universum aan mogelijkheden. Dat is niet zo eenvoudig als het klinkt, het is vaak erg zoeken en soms ontstaat er een ongewenste ‘vormspanning’, maar als het lukt – en dat vóél je – gaat er een schatkist open. Dan levert het iets unieks op, een extra laag, een nieuwe theatrale code. De interdisciplinaire aanpak van Guy is trouwens heel anders dan die van Liliane.”

Wat is het verschil?

“Guy begint intuïtiever, als ik dat zo mag zeggen. Hij gooit alle ingrediënten bij elkaar op de vloer: tekst, dansers, muziek, soms ook video – waar hij vervolgens orde en logica in aanbrengt. Liliane begint juist heel gefocust, ze concentreert zich eerst heel minutieus op de tekst en daarna pas op het spel, de beeldtaal, de mise-en-scène.”

Waar gaat *De Kale Zangeres* voor jou over?

“Het voelt voor mij als het einde van de mensheid. Ze zijn er nog wel, de mensen, maar ze hebben het contact verloren met alles wat hen mens maakt. Ze proberen door middel van taal nog grip te krijgen op de werkelijkheid, maar ze weten eigenlijk ook al niet meer precies hoe taal werkt. Het wordt steeds ernstiger, op het laatst kunnen ze alleen nog maar klanken uitbrengen.”

de kunsten in het algemeen. Ze koesteren voornamelijk hun klassiekers, zoals Martha Graham en Merce Cunningham. Er wordt wel experimenteel werk gemaakt, maar dat wordt nauwelijks ondersteund en gesubsidieerd. In Europa is dat heel anders, hier is juist veel ruimte voor nieuwe, jonge makers. Het blijft een leuke anekdote: pas nadat ik was aangenomen bij Club Guy & Roni realiseerde ik me dat de dansvideo die me had geïnspireerd om mijn geluk te beproeven in Europa, gemaakt was door... Club Guy & Roni.”

Waar gaat *De Kale Zangeres* voor jou over?

“Over het verlies van controle. Misschien maakt het toneelstuk vandaag de dag wel meer *sense* dan toen het werd geschreven, zeventig jaar geleden. Ik heb het idee dat we met z’n allen wanhopig op zoek zijn naar houvast in een wereld die we niet meer goed begrijpen. Hoe houden we contact, met onszelf, met elkaar? Zeker nu, in deze coronacrisis is dat heel actueel. Het stuk is wat dat betreft niet heel hoopvol, aan het eind is het echt een *total mess*. Maar de personages gaan gewoon door. Het is het enige wat we kunnen; gewoon doorgaan. En dat is meteen ook het verdrietige.”

De Kale Zangeres speelt 15 en 16 maart in Theater De Machinefabriek en 12 t/m 14 mei in de Stadsschouwburg Groningen. Meer informatie op nnt.nl.